

Sygn. VPa 182/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 marca 2014 roku

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Piotrkowie Trybunalskim,

Wydział V w składzie:

Przewodniczący: SSO Mariola Mastalerz

Sędziowie: SSO Agnieszka Leżańska(spr.),SSR del. Marcin Wojciechowski

Protokolant: st.sekr.sądowy Marcelina Machera

po rozpoznaniu w dniu 25 lutego 2014 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z powództwa A. M.

przeciwko (...) w B.

o ustalenie zatrudnienia na czas nieokreślony

na skutek apelacji powódki A. M. od wyroku Sądu Rejonowego w Bełchatowie IV Wydziału Pracy z dnia 9 sierpnia 2013r. sygn. IV P 130/13

- 1. oddala apelację,*
- 2. zasądza od powódki A. M. na rzecz pozwanego*

Szpitala Wojewódzkiego im. (...) w B. kwotę 60,00

(sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu za instancję

odwoławczą.

Sygn. akt V Pa 21/12

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 5 maja 2013 roku, skierowanym przeciwko (...) w B., powódka A. M., reprezentowana przez pełnomocnika, wniosła o ustalenie, że pozostaje z pozwanym w stosunku pracy na czas nieokreślony oraz o zasądzenie kosztów procesu.

W odpowiedzi na pozew z dnia 31 maja 2012 roku, pozwany (...) w B., reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie kosztów procesu.

Na rozprawie w dniu 8 sierpnia 2013 roku, pełnomocnik powódki zmodyfikował żądanie, wnosząc o ustalenie, że z dniem 23 sierpnia 2011 roku umowa o pracę powódki uległa przekształceniu w umowę o pracę na czas nieokreślony.

Pełnomocnik pozwanego konsekwentnie wniósł o oddalenie powództwa.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 9 sierpnia 2013 roku, Sąd Rejonowy Sąd Pracy w Bełchatowie, w sprawie sygn. akt IV P 130/13, oddalił powództwo A. M. i zasądził od powódki na rzecz pozwanego kwotę 60 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Rejonowy ustalił, iż na podstawie umowy Nr (...) z dnia 22 sierpnia 2006 roku pozwany (...) w B. zobowiązał się do prowadzenia specjalizacji lekarzy, wymienionych w załączniku do umowy (w tym powódki), zgodnie z programem specjalizacji i planem jej odbywania oraz na zasadach określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 20 października 2005 roku w sprawie specjalizacji lekarzy.

Powódka A. M. została zatrudniona w pozwanym (...) w B. na podstawie umowy o pracę na czas określony od dnia 1 marca 2007 roku do 28 lutego 2011 roku na stanowisku lekarza - młodszego asystenta, w celu doskonalenia zawodowego obejmującego realizację programu specjalizacji w ramach szkoleniowego etatu rezydenckiego. A. M. została skierowana do pracy w Oddziale (...) W tym samym celu powódka zawarła z pozwanym (...) kolejną umowę o pracę na okres od 1 marca 2011 roku do 17 września 2011 roku. Następnie na prośbę powódki, po zakończeniu rezydentury, strony zawarły kolejną umowę na okres od 18 września 2011 roku do 30 kwietnia 2012 roku do czasu zdania przez powódkę egzaminu specjalizacyjnego. Po zdaniu egzaminu została pomiędzy stronami zawarta umowa o pracę na okres od 1 maja 2012 roku do 31 marca 2013 roku. Po upływie czasu trwania ostatniej umowy powódka otrzymała świadectwo pracy.

Ustalenie, że umowa o pracę zawarta na czas określony uległa z dniem 23 sierpnia 2011 roku przekształceniu w umowę o pracę na czas nieokreślony jest powódce potrzebne do uzyskania odszkodowania w związku nie zastosowaniem przez pozwanego okresu wypowiedzenia umowy o pracę.

Stan faktyczny przedmiotowej sprawy Sąd Rejonowy ustalił na podstawie dokumentów zawartych w aktach sprawy, których wiarygodność nie była kwestionowana oraz na podstawie zeznań powódki.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, że powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

Jak wskazał Sąd Rejonowy wytoczenie powództwa o ustalenie opiera się na art. 189 kpc, ograniczającym zakres tego żądania do ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa oraz uzależniającym jego uwzględnienie od istnienia interesu prawnego. Decydujące znaczenie Sąd Rejonowy przypisał interesowi prawnemu, gdyż bez jego istnienia nie jest możliwe ustalenie prawa lub stosunku prawnego. Jak wskazał Sąd Rejonowy w piśmiennictwie przyjmuje się, że interes prawny, to interes dotyczący szeroko rozumianych praw i stosunków prawnych, który z reguły występuje wtedy, gdy istnieje niepewność tego prawa lub stosunku prawnego, wynikająca z przewidywanego lub uzewnętrznionego ich kwestionowania (por. T. Rowiński: Interes prawny .y procesie i w postępowaniu nieprocesowym, Warszawa 1971 rok, s. 22).

Sąd Rejonowy ponadto wskazał, że powszechnie przyjmuje się, że powód nie ma interesu prawnego w domaganiu się ustalenia, jeżeli może osiągnąć ochronę swych praw w drodze wytoczenia powództwa o świadczenie lub o ukształtowanie prawa lub stosunku prawnego (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 1997 roku, w sprawie sygn. akt II CKN 201/97, R.Pr. 1998, z. 2, s.66, z dnia 21 lipca 1999 roku w sprawie sygn. akt I PKN 173/99, OSNAPiUS 2000, nr 20, poz. 747, uchwałę z dnia 17 czerwca 1987 roku w sprawie III PZP 19/87, OSNCP 1988, nr 10, poz. 132). Nadto sąd pierwszej instancji podniósł, że postępowanie sądowe o ustalenie nie może być środkiem do uzyskania dowodów w innym postępowaniu.

W przedmiotowej sprawie powódka A. M. wniosła o ustalenie, że z dniem 23 sierpnia 2011 roku terminowa umowa o pracę łącząca ją z pozwanym (...) uległa przekształceniu w umowę o pracę na czas nieokreślony. Uzasadniając istnienie interesu prawnego powódka wskazała, że przedmiotowe ustalenie, jest jej potrzebne do uzyskania odszkodowania związku nie zastosowaniem przez pozwanego okresu wypowiedzenia umowy o pracę.

W ocenie Sądu Rejonowego A. M. nie posiadała interesu prawnego w żądanym ustaleniu. Powódka jednoznacznie bowiem wskazała, że przedmiotowe ustalenie jest jej potrzebne do uzyskania świadczenia w postaci odszkodowania,

co , w ocenie Sądu Rejonowego wyklucza powództwo o ustalenie. Powódka miała możliwość wystąpienia z powództwem o świadczenie. W takim procesie Sąd przesłankowo musiałby badać, czy pomiędzy stronami nadal trwa stosunek pracy.

W konsekwencji Sąd Rejonowy nie rozstrzygał merytorycznie sprawy, bowiem o oddaleniu powództwa zadecydowały względy procesowe.

Na marginesie Sąd ten wskazał, że chybiony był zarzut nieważności umowy o pracę w części, w której przewidywała ona trwanie umowy o pracę na czas określony dłuższy niż 24 miesiące podnoszony przez powódkę w związku z treścią przepisów ustawy z dnia 1 lipca 2009 roku o łagodzeniu skutków kryzysu ekonomicznego dla pracowników i przedsiębiorców (Dz. U. Nr 125, poz. 1035 ze zm.).

Wskazana ustawa obowiązywała w okresie od 22 sierpnia 2009 roku do 31 grudnia 2011 roku. W ustawie tej nie określono następstw prawnych niezastosowania się przez strony umów o pracę zawieranych na czas określony do czasowych ograniczeń sformułowanych w art. 13 ust. 1 – maksymalnego łącznego okresu 24–miesięcznego zatrudnienia na podstawie takiej umowy lub umów o pracę. Ustawa nie regulowała także sytuacji, kiedy umowa została zawarta na okres dłuższy niż 24 miesiące jeszcze przed dniem wejścia w życie przedmiotowej ustawy. W tym zakresie nie było także jednolitego orzecznictwa Sądu Najwyższego.

Zdaniem Sądu Rejonowego nie powodowało przekształcenia w umowę na czas nieokreślony zawarcie umowy na czas określony przed wejściem w życie powołanej ustawy, która pod jej rządami trwała dłużej niż 24 miesiące i kończyła się przed ustaniem jej obowiązywania, to znaczy umowa taka nie uległa skróceniu do 24 miesięcy, licząc od dnia wejścia w życie ustawy, ani nie przekształciła się w umowę na czas nieokreślony. Umowa taka rozwiązywała się w przewidzianym dla niej terminie. Na poparcie swego stanowiska Sąd Rejonowy przywołał orzecznictwo Sądu Najwyższego. Wskazał, że m.in. w uchwale z dnia 9 sierpnia 2012 roku w sprawie sygn. akt II PZP 5/12 (opubl. Monitor Prawniczy rok 2012, Nr 17), w Sąd Najwyższy stwierdził, że umowa o pracę zawarta przed dniem 22 sierpnia 2009 roku rozwiązuje się w przewidzianym dla niej terminie, choćby trwała ponad 24 miesiące po dniu 21 sierpnia 2009 roku (art. 13 ust. 1 w zw. z art. 35 ustawy z dnia 1 lipca 2009 roku o łagodzeniu skutków kryzysu ekonomicznego dla pracowników i przedsiębiorców, Dz. U. Nr 125, poz. 1035 ze zm.). Treść powyższej uchwały, w ocenie Sądu Rejonowego, można było odnieść do stanu faktycznego przedmiotowej sprawy.

Mając na uwadze powyższe ustalenia i rozważania, Sąd Rejonowy orzekł, jak w sentencji.

O kosztach procesu orzekł na podstawie art. 98 kpc, wyrażającego zasadę odpowiedzialności za wynik procesu. Stosując powyższą zasadę, wysokość kosztów zastępstwa procesowego, Sąd ustalił na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.).

Apelację od powyższego wyroku w całości wniósł pełnomocnik powódki zarzucając mu:

1. naruszenie przepisów postępowania cywilnego, mającego wpływ na wynik sprawy. tj.:

a) naruszenie art. 233 kpc, poprzez dowolną i swobodną ocenę materiału dowodowego polegającą na nierozważeniu treści pisma pochodzącego od pozwanego datowanego na 9 kwietnia 2013 roku nr (...). (...). Sąd nie dostrzegł, że stanowi on wyraz uzewnętrznionego kwestionowania stosunku prawnego – przekształcenia umowy o pracę na czas określony na umowę na czas nieokreślony – tym samym błędnie uznał, że po stronie powódki brak jest interesu prawnego.

b) naruszenie przepisów postępowania cywilnego, mającego wpływ na wynik sprawy, tj art. 189 kpc, w zakresie w jaki Sąd uznał, że powódka nie ma interesu prawnego do wytoczenia powództwa, podczas gdy interes ten istnieje chociażby z racji na wskazaną przez Sąd okoliczność że ustawa z dnia 1 lipca 2009 roku o łagodzeniu skutków kryzysu

ekonomicznego dla pracowników i przedsiębiorców nie regulowała sytuacji kiedy umowa na czas określony została zawarta na czas dłuższy niż 24 miesiące jeszcze przed dniem jej wejścia w życie. Spór w tym wypadku przyjął charakter sporu o zasadę, wobec niepewnego stanu prawnego i wobec odmowy uznania przez pracodawcę przekształcenia umowy na czas określony w umowę na czas nieokreślony. Naruszenie nastąpiło także w zakresie, w jakim Sąd uznał, że powódka miała możliwość wystąpienia z powództwem o świadczenie, podczas gdy nie mogła tego uczynić wobec braku złożenia przez pracodawcę pisemnego oświadczenia o wypowiedzeniu umowy o pracę.

II. Naruszenie prawa materialnego, a mianowicie art.:

a) 44 kodeksu pracy

b) 45 kodeksu pracy

c) 264 kodeksu pracy

przez ich błędną wykładnię i uznanie, że możliwe jest wytoczenie powództwa o świadczenie w postaci odszkodowania, w sytuacji w której nigdy nie zostało wręczone wypowiedzenie umowy o pracę, nigdy też takie oświadczenie nie zostało złożone ustnie.

Wskazując na powyższe pełnomocnik powódki wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa oraz o zasądzenie od zwanego na rzecz powódki kosztów zastępstwa procesowego.

W odpowiedzi na apelację pełnomocnik pozwanego wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zważył, co następuje:

apelacja jest niezasadna i jako taka podlega oddaleniu.

Przedstawione przez Sąd I instancji w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku ustalenia faktyczne są prawidłowe i znajdują oparcie w zgromadzonym materiale dowodowym sprawy, a wysunięte na ich podstawie wnioski prawne są zgodne z obowiązującymi przepisami. Ustalenia te i rozważania w całości aprobuje Sąd Okręgowy, przyjmując je za własne.

Odnosząc się do zaś do zarzutów skarżącego, stwierdzić należy, iż są one niezasadne. W pierwszej kolejności wskazać należy, iż wbrew stanowisku apelującego, Sąd I instancji dokonał wszechstronnej oceny zebranych w sprawie dowodów, wyprowadzając z nich wnioski logicznie prawidłowe, zarówno przy ocenie każdego dowodu z osobna, jak i powiązując wszystkie wnioski w logiczną całość. Wszak pamiętać należy, iż ramy swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 KPC) wyznaczone są wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego oraz regułami logicznego myślenia, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i wając ich moc oraz wiarygodność, odnosi je do pozostałego materiału dowodowego (tak wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10.06.1999 roku, II UKN 685/98, OSNP 2000/17/655). Dla skuteczności więc zarzutu naruszenia art. 233 § 1 KPC nie wystarcza stwierdzenie o wadliwości dokonanych ustaleń faktycznych, odwołujące się do stanu faktycznego, który w przekonaniu skarżącego odpowiada rzeczywistości. Konieczne jest tu wskazanie przyczyn dyskwalifikujących postępowanie sądu w tym zakresie. W szczególności skarżący powinien wskazać, jakie kryteria oceny naruszył sąd przy ocenie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłusznie im je przyznając (wyr. SA w Szczecinie z 19.6.2008 r., I ACa 180/08, OSA 2009 Nr 6, s. 55). Co więcej, skuteczne postawienie takiego zarzutu wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej, niż przyjął sąd, wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie, niż ocena sądu (wyr. SA w Poznaniu z 21.5.2008 r., I ACa 953/07, niepubl., wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 28.06.2013 roku I ACa 221/13, LEX 1353604; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 23.07.2013 roku I ACa

90/13, LEX 1356578). Odnosząc powyższe rozważania do realiów niniejszej sprawy uznać należy, iż skarżący w żaden sposób nie wykazał w jakim zakresie Sąd Rejonowy uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, stąd powyższemu zarzutowi należy nadać jedynie polemiczny charakter.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 189 k.p.c. stwierdzić należy, iż Sąd ten słusznie decydujące znaczenie dla zastosowania powyższego przepisu przypisał interesowi prawnemu, gdyż bez jego istnienia nie jest możliwe ustalenie prawa lub stosunku prawnego. Jak wyjaśnił SN w wyroku z 12.2.2002 r. (sygn. CKN902/99), konieczną przesłanką powództwa z art. 189 KPC jest wykazanie interesu prawnego i istnienia innych (poza wiedzą) okoliczności świadczących o sprzeczności czynności z zasadami współżycia społecznego. Zdaniem SN interes prawny może być rozumiany jako potrzeba prawna wynikająca z określonej sytuacji prawnej, w przypadku gdy powstała sytuacja grożąca naruszeniem prawa przysługującego uprawnionemu bądź też powstała wątpliwość co do jego istnienia i nie należy go ponadto utożsamiać z interesem jedynie ekonomicznym. Jak słusznie zauważył SN w wyroku z 15.3.2002 r. (sygn. CKN 919/99), skuteczne powołanie się na interes prawny wymaga wykazania, że oczekiwane rozstrzygnięcie wywoła takie skutki w stosunkach między stronami, w następstwie których ich sytuacja prawna zostanie określona jednoznacznie i tym samym zostanie wyeliminowane wynikające z błędnego przekonania co do przysługiwania powodowi określonych uprawnień ryzyko naruszenia w przyszłości jego praw. Interes prawny, o którym mowa w przepisie art. 189 KPC, nie może być rozumiany subiektywnie, tj. według odczucia powoda, ale obiektywnie, tj. na podstawie rozumnej oceny sytuacji, w której powód występuje z tego rodzaju powództwem. Ponadto interes prawny powoda musi być zgodny z prawem i zasadami współżycia społecznego, jak również z celem, któremu służy art. 189 KPC. Oceniając przesłankę istnienia interesu prawnego w żądaniu powódki ustalenia istnienia umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony stwierdzić należy, iż Sąd I instancji słusznie uznał, że nie posiadała ona interesu prawnego w żądanym ustaleniu. Wszak powódka miała możliwość wystąpienia z powództwem o świadczenie (odszkodowanie), czego nie uczyniła, zaś na podkreślenie zasługuje fakt, iż powódka podjęła działania skierowane przeciwko pozwanemu, a zmierzające do ustalenia odmiennego, niż wynikający z łączącej strony umowy, stosunku pracy dopiero trzy tygodnie po jego ustaniu. Zauważyć przy tym należy, iż wystawione powódce w dniu 2 kwietnia 2013 roku świadectwo pracy wyraźnie wskazywało, iż umowa o pracę uległa rozwiązaniu z upływem terminu, na który była zawarta, czego powódka nie kwestionowała.

Dlatego też, mając powyższe rozważania na uwadze, Sąd Okręgowy w pełni podzielił ocenę prawną dokonaną przez Sąd I instancji, uznając wydane w sprawie rozstrzygnięcie za prawidłowe.

Na marginesie Sąd Okręgowy stwierdza, iż podziela również poczynione przez Sąd Rejonowy rozważania w zakresie uznania, iż umowa o pracę zawarta przed dniem 22 sierpnia 2009 roku rozwiązuje się w przewidzianym dla niej terminie, choćby trwała ponad 24 miesiące po dniu 21 sierpnia 2009 roku (art. 13 ust. 1 w zw. z art. 35 ustawy z dnia 1 lipca 2009 roku o łagodzeniu skutków kryzysu ekonomicznego dla pracowników i przedsiębiorców, Dz. U. Nr 125, poz. 1035 ze zm.), co znajduje potwierdzenie w uchwale Sądu najwyższego z dnia 9 sierpnia 2012 roku, w sprawie sygn. akt III PZP 5/12, (opubl. Monitor Prawniczy rok 2012, Nr 17, str. 896). Przyjęcie powyższego stanowiska czyni roszczenie powódki bezprzedmiotowym, tym bardziej, iż dokonując oceny jego zasadności nie można pominąć charakteru zawieranych z pozwanym przez powódkę umów – etat rezydentki, które z istoty swej miały charakter umów czasowych. Zgodnie bowiem z treścią & 17 ust.2 obowiązującego wówczas Rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie specjalizacji lekarzy i lekarzy dentyków z dnia 20 października 2005 r. (Dz.U. Nr 213, poz. 1779), okres na jaki zawierana jest umowa o pracę w ramach rezydentury, odpowiada okresowi trwania specjalizacji. Przedłużenie okresu trwania specjalizacji w ramach rezydentury łącznie nie może być dłuższe niż o rok, z zastrzeżeniem przypadków wskazanych w &17 ust. 5 Rozporządzenia.

Dlatego też, mając powyższe rozważania na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie art.385 k.p.c., orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

Na podstawie art. 98 k.p.c. w związku z &11 pkt, Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenie przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej

udzielonej przez Radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163 poz.1349 z późn. zm.), Sąd orzekł jak punkcie 2 sentencji wyroku.